

1. Úvod

Motto: „Základním principem práce ve školní družině – je hra a zážitek.“

2. Obecné cíle výchovy ve školní družině

Družina navazuje na vyučování v základním vzdělání, ale jako školské zařízení pro zájmové vzdělávání má svá specifika, své postupy i strategii vyjádřenou požadavky pedagogiky volného času.

Cíle výchovy (z UNESCO)

- Učit se znát – získávat vědomosti, objevovat
- Učit se jak na to – řešit problémy, komunikovat
- Učit se žít společně – rozvíjet empatii, porozumění, pravidla společenského chování
- Učit se být – pěstovat zdravý životní styl, budovat hodnotový systém

3. Konkrétní cíle

Zájmové vzdělávání ve školní družině rozvíjí svými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem.

Základní cíle vzdělávání uvedené v ŠVP školy doplňuje o cíle specifické pro školní družinu, a to:

- vychovávat k smysluplnému využívání volného času, vybavovat žáky dostatkem námětů pro jeho naplňování.

Naplňování cílů je vymezeno konkrétním posláním školní družiny ve vyhlášce č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání a mělo by nabízet pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostné akce, spontánní aktivity. Má umožňovat odpočinek a přípravu na vyučování.

Co nabízí naše školní družina:

- Chceme vychovávat k smysluplnému využívání volného času, nabízíme dostatek námětů pro naplňování volného času.
- Nabízíme zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinek, relaxaci, hru, individuální práci, motivační projekty.
- U dětí podporujeme citlivé vztahy k lidem, ohleduplnost, bráníme agresivitě, vedeme k otevřené komunikaci, spolupráci a respektování jeden druhého.
- Učíme děti chránit přírodu a životní prostředí, myslet ekologicky, vytvářet si kolem sebe příjemné a estetické prostředí.
- Respektujeme individuální schopnosti, dovednosti dětí.

4. Obsah a formy vzdělávání

Školní družina tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině, není pokračováním školního vyučování, ale má svá specifika, své postupy i strategie vyjádřenou požadavky pedagogiky volného času.

Poskytuje především pravidelnou činnost, příležitostné akce, spontánní aktivity, umožňuje odpočinek a přípravu na vyučování.

Metody práce:

- komunikační kruh, vyprávění, společná četba, rozhovor, didaktické hry, soutěže, vycházky, návštěvy kina, muzea, knihovny, beseda, kvízy, rébusy, hádanky, tématická kresba, malba, zakládání sbírek – herbáře, koutek živé přírody, třídění odpadu, úklidové práce, pracovní činnost, zpěv, tanec, práce s časopisy, encyklopediemi, dramatizace, ilustrace

5. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program zájmového vzdělávání je sestaven na jedno vzdělávací období, pro děti 1. – 4. ročníku ZŠ. S programem se může operativně pracovat a obohacovat témata během dlouhodobé docházky účastníků do školského zařízení.

Školní vzdělávací program školní družiny (dále jen ŠVP ŠD) vychovatelky rozdělily do desíti tematických okruhů podle měsíců ve školním roce.

6. Tématický plán

Školní vzdělávací program školní družiny (dále jen ŠVP ŠD) vychovatelky rozdělily do desíti tematických okruhů podle měsíců ve školním roce.

Cíle mohou být různě doplňovány a konkretizovány podle aktuálního stavu.

Tématické okruhy: **1. Jsme jedna rodina – školní družina**

- 2. Poznáváme svoje město**
- 3. Dědeček podzim**
- 4. Ten kouzelný čas Vánoc**
- 5. Zimní snění**
- 6. Čas maškar, pohádkových hrdinů a veselí**
- 7. Přišlo jaro k nám**
- 8. Naše matička Země**
- 9. Já a moje rodina**
- 10. Poskokem do prázdnin**

Strategie výchovné práce ve školní družině:

- Požadavek pedagogického ovlivňování volného času - navození a motivace co nejrůznějších činností bez stereotypu
- Požadavek dobrovolnosti – činnosti na základě probuzeného zájmu
- Požadavek zajímavosti a zájmovosti – atraktivita a pestrost činností
- Požadavek aktivity – přiměřená úspěšnost všech žáků – různorodost podle výkonnosti
- Požadavek citlivosti a citovosti – činnosti přinášející kladné emoce, radost z aktivity samé a z následné pochvaly
- Požadavek prostoru k seberealizaci – radost dětí z činnosti, objeovávání sebe sama, vytváření sociálních kontaktů

7. Klíčové kompetence

Činnost školní družiny by měla ústít v získávání určitých kompetencí. Pojem kompetence je chápán jako znalosti, schopnosti a dovednosti, postoje a hodnotové orientace, k nimž by mělo směřovat veškeré vzdělávání.

Školní družina nemá stanovené standardy, kterými musí žáky vybavit, proto bude kompetence přiměřeně svým možnostem spíše jen posilovat a rozvíjet.

Budeme posilovat tyto kompetence:

1. Kompetence k učení

- učit se s chutí něco nového, práci dokončit, klást otázky, hledat odpovědi, pozorovat, poznatky dávat do souvislostí

2. Kompetence k řešení problémů

- všimnout si problémů, snažit se pochopit, hledat způsob řešení, rozlišovat co je správné a co ne

3. Komunikativní kompetence

- ovládat řeč i mimoslovní komunikaci, umět vyjádřit názor, komunikovat s vrstevníky i s dospělými

4. Sociální a interpersonální kompetence

- učit se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhadovat riziko svých nápadů, zodpovídat za svou činnost, rozpoznat vhodné a nevhodné chování, spolupracovat v týmu, respektovat odlišnosti lidí

5. Občanské kompetence

- uvědomovat si práva svá i druhých, chovat se zodpovědně, vážit si tradice a hodnot kulturního dědictví, chránit životní prostředí

6. Kompetence k trávení volného času

- umět účelně a aktivně trávit volný čas, rozvíjet své zájmy

Jednotlivé kompetence jsou očíslovány, abychom později v tématických blocích mohli použít jen číslice, které kompetence především budeme rozvíjet.

8. Charakteristika školní družiny

Naše školní družina je součástí Základní školy Klimkovic.

Provozní doba je ráno od 6,15 do 7,30 a odpoledne od 11,30 do 16 hodin.

Kapacita je 90 dětí, činnost je poskytována za úplatu.

Ve školní družině pracují nyní 3 oddělení, personálně je provoz zabezpečen třemi aprobovanými vychovatelkami.

Činnost probíhá v jedné velké herně, dvou menších – oddělených dveřmi na část hrací a pracovní se stoly, třetí oddělení pracuje v učebně – žákovské knihovně.

Dále školní družina ke své činnosti může využívat školní hřiště, atrium, tělocvičny, počítačové učebny.

Školní družina je vybavena hrami, hračkami, zaměstnávacími pomůckami, knihami, videokazetami, výtvarnými pomůckami. Z audiovizuální techniky vlastní televizi, video, DVD přehrávač, hifi věž a radiomagnetofon s CD.

Venku je vybavena koly, koloběžkami, kočárky, boby, míči a jinými sportovními pomůckami.

Školní družina nabízí dětem v rámci programu Zdravá škola dostatečný pitný režim, co největší pobyt venku a na vycházkách.

Pro pravidla soužití ve školní družině máme zpracován Vnitřní řád školní družiny.

9. Podmínky přijímání uchazečů

Školní družina je určena žákům prvního stupně základní školy. Přednost mají žáci mladší, dojíždějící a žáci zaměstnaných obou rodičů. O přijetí žáků rozhoduje ředitel školy, způsob přihlašování a odhlašování obsahuje vnitřní řád ŠD.

10. Péče o žáky se specifickými vzdělávacími poruchami

Do školní družiny mohou být začleňováni i žáci se specifickými vzdělávacími potřebami, žáci ze společensky a kulturně znevýhodněného prostředí, s oslabeným rodinným zázemím.

Ve spolupráci s výchovným poradcem a třídním učitelem je dbáno na intenzivnější péči o tyto žáky, přizpůsobení obsahu a forem činnosti ŠD.

Pro rozvoj mimořádně nadaných a talentovaných žáků může nabízet školní družina doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

11. Bezpečnost práce a ochrany zdraví

Podmínky zajištění bezpečnosti práce o ochrany zdraví jsou zpracovány ve Vnitřním řádu školní družiny – ve směrnici, která je přílohou tohoto ŠVP ŠD.

Směrnice navazuje na školní řád a je konkretizována pro podmínky zájmového vzdělávání.

Stanovuje zejména podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD (zdravé prostředí, pitný režim, ochrana žáků před úrazy), psychosociální podmínky (sociální klima, ochrana žáků před násilím a dalšími patologickými jevy, spoluúčast na životě ŠD).

Vnitřní řád stanovuje pravidla chování žáků, žáci i zákonní zástupci jsou s řádem prokazatelně seznámeni a rodiče ho stvrzují podpisem na začátku roku.

12. SWOT analýza

S – silné stránky

- zájem o ŠD, naplněnost
- jediná škola ve městě
- vlastní prostory pro ŠD
- materiální vybavenost
- možnost využívat i jiné prostory ZŠ (tělocvična, PC učebny, hřiště)
- spolupráce s vyuč. 1. stupně
- pitný režim a dostatečný pobyt venku
- vstřícnost vedení školy k práci ŠD
- spolupráce s rodiči

W – slabé stránky

- narušování prací jinými aktivitami školními i mimoškolními
- malý zájem současné populace o aktivity – pasivní přístup
- nešetrné zacházení dětí k vybavení

O – příležitosti

- prezentace práce ŠD
- spolupráce s 1. st., MŠ
- DVPP vychovatelek
- atraktivní nabídka aktivit
- nové pojetí práce ŠD – ŠVP ŠD

T – rizika

- nekázeň, agresivita dětí
- snižování počtu žáků
- odchody dětí do jiných aktivit
- navyšování vyuč. hodin na 1. st.

13. Konkrétní cíle a kompetence školní družiny

Tématický okruh:

Jsme jedna rodina, školní družina (ZÁŘÍ)

Cíl:

- seznámení se spolužáky, představení se, režim dne ve ŠD
- poznávání družinových prostor, vybavení, návyky ke správnému zacházení
- základy společenského chování, stolování, sebeobsluha

Strategie:

- komunikační kruh, rozhovory, vyprávění, didaktické a spontánní hry, pracovní odpoledne, četba, dramatizace

Klíčové kompetence:

- k učení – zajímat se o dění ve ŠD, vytváření pravidel
- komunikativní – rozvoj vyjadřování
- sociální a interpersonální – respektovat jiné
- k trávení volného času – výběr vhodné aktivity

Poznáváme svoje město (ŘÍJEN)

Cíl:

- seznámení s historií a současností města
- poznávání města, obchodů, služeb, návštěva kina, knihovny, muzea
- uvědomění si důrazu na svou bezpečnost, sledování dopravního dění ve městě, poznávání dopravních značek

Strategie:

- vyprávění, komunikační kruh, četba, práce s knihou, beseda, rozhovory, vycházka, návštěva kina, muzea, knihovny

Klíčové kompetence:

- k učení – poznávání něčeho nového, pozorování
- k řešení problémů – odpovědnost za svou bezpečnost, rozlišování, co je správné
- občanské – vážit si tradice a hodnot

Dědeček Podzim (LISTOPAD)

Cíl:

- vnímání rozmanitostí a krásy přírody
- hry s barvami a listy
- poznávání a sběr přírodnin
- upevňování pravidel chování v přírodě

Strategie:

- vycházka do přírody, hry, společná četba, komunikační kruh, práce s encyklopediemi přírody, motivační práce výtvarné a pracovní

Klíčové kompetence:

- k učení - pozorování, učení se něčeho nového
- k řešení problémů – správné chování
- občanské – chránit životní prostředí
- k trávení volného času – účelně a aktivně trávit volný čas

Ten kouzelný čas Vánoc (PROSINEC)

Cíl:

- vnímání tradice Vánoc, adventního času
- rozvoj estetické výchovy – výzdoba družinových prostor, výroba drobných předmětů s tematikou Vánoc
- udržování lidových zvyků, zvyky v rodinách, koledy, poznávání Vánoc jinde ve světě

Strategie:

- zpěv, komunikační kruh, společná četba, rozhovory, vyprávěn, kresba, pracovní a výtvarná činnost

Klíčové kompetence:

- k učení – poznávání něčeho nového
- komunikativní – komunikace s vrstevníky i s dospělými bez zábran
- občanské – váží si tradic
- k trávení volného času – účelně a smysluplně tráví volný čas

Průřezová témata:

- multikulturní – Vánoce u nás a jinde

Zimní snění (LEDEN)

Cíl:

- pozorování zimní krajiny, upevňování vědomostí o přírodě v zimě – zvěř (stopy, potrava), stromy, skupenství vody, ...
- aktivní trávení času v zimním období – vycházky, sporty

Strategie:

- vycházky, komunikační kruh, četba z encyklopedií, práce s časopisy, pozorování, hry na sněhu, ochrana přírody s nasypáním zvěři u krmelce

Klíčové kompetence:

- k učení – nové poznatky
- k řešení problémů – hledá řešení, co je správné a co ne
- občanské – chrání přírodu
- k trávení volného času – sportuje, využívá zimní období k zimním aktivitám

Čas maškar, pohádkových hrdinů a veselí (ÚNOR)

Cíl:

- uvědomění si lidského veselí, období masopustu a předjaří, zábavy lidí, lidové zvyky, lidová slovesnost, pohádky, snaha o zábavu i ve ŠD, uspořádání zábavných akcí

Strategie:

- rozhovory, komunikační kruh, beseda, společná četba, vyprávění, návštěva kina, motivační kresba, soutěže, zpěv, tanec

Klíčové kompetence:

- k učení
- komunikativní – ovládá řeč, vypráví, dramatizace
- sociální a interpersonální – pracuje v týmu
- k trávení volného času

Přišlo jaro k nám (BŘEZEN)

Cíl:

- posílení vědomostí o čtvero ročních obdobích, především o jaru
- připomenutí si lidových zvyků na začátku jara
- tradice a zvyky Velikonoc

Strategie:

- komunikační kruh, rozhovory, četba, vyprávění, pracovní a výtvarná činnosti, vycházky

Klíčové kompetence:

- k učení
- komunikativní
- občanské – tradice, zvyky, hodnoty
- k trávení volného času

Naše matička Země (DUBEN)

Cíl:

- upevnění povědomí o ochraně přírody, základech ekologie, třídění odpadu
- poznávání a pojmenovávání zvířat, rostlin, koloběhu vody v přírodě
- rozvoj vědomostí získaných v hodinách prvouky
- vhodným chování ochrana zdraví svého i ostatních

Strategie:

- vycházky, vyprávění, práce s encyklopediemi, třídění odpadu, komunikační kruh, kvízy, soutěže s přírodovědnou tematikou, zakládání herbáře nebo koutků živé přírody, péče o květiny, pracovní činnosti – úklid, hry

Klíčové kompetence:

- k učení – učí se nové, hledá odpovědi, pozoruje
- k řešení problémů – uvědomuje si správné
- komunikativní – vyjadřuje svůj názor
- občanské – chová se zodpovědně ke zdraví

Já a moje rodina (KVĚTEN)

Cíl:

- posilování vědomostí o své rodině, rozlišování vztahů a rolí, povědomí o povoláních, koníčcích, zálibách

- popis svého domova, bydliště
- rozvoj slovní zásoby

Strategie:

- vyprávění, rozhovory, komunikační kruh, tématická kresba, vycházka, hry, soutěže

Klíčové kompetence:

- k učení
- komunikativní – komunikuje s ostatními
- občanské

Poskokem do prázdnin (ČERVEN)

Cíl:

- orientování se v čase, posilování znalostí o časových údajích – měsíce, dny v týdnu
- poznávání času
- umění hrát si a soutěžit s ostatními, hrát fair play, znát a dodržovat pravidla některých her a sportů
- spolupráce ve skupině, respektování druhých
- přiměřená radost z pohybu
- zájem o život jinde na světě – předprázdninové cíle

Strategie:

- sportovní hry a jiné soutěže, komunikační kruh, vyprávění, vycházky, procvičování, společná četba

Klíčové kompetence:

- k učení
- k řešení problémů – chová se sportovně, fair play
- komunikativní – spolupracuje s ostatními
- sociální a interpersonální – pomáhá organizovat, hodnotit
- k trávení volného času – volba aktivity k trávení volna

